

Markéta Šichtařová: Politický proces

- CZ24 News | 3. února 2024

EU: Ačkoliv se o tom v českých médiích příliš neinformuje, na finančních trzích hrozí vzplanout nezvyklý typ požáru. A roznětkou by se mohla stát země, kde by to málokdo čekal. Že nejde o legraci, je vidět už nyní z opatrného chování

O co jde: Z Bruselu uniknul zvláštní dokument. Vyplynulo z něj, že státy Evropské unie mají plán, co dělat pro případ, že by Maďarsko na klíčovém summitu 1. února nadále vetovalo pomoc Ukrajině. Že by dokument byl podvrhem, se moc nezdá už jen na základě zdroje, který jej vynesl na světlo. Jedná se totiž o levicově liberální Financial Times, od kterého by se dalo na základě jeho zaměření čekat, že bude v této otázce stát na straně EU proti Maďarsku. A přesto právě toto médium informovalo o materiálu, který vůbec nevyznívá pro EU lichotivě.

Podle tohoto dokumentu jsou leaderi dalších zemí připraveni se zavázat k ekonomickému ničení Maďarska. To by mělo probíhat několik způsoby. Zaprvé by mělo být zastaveno veškeré financování Maďarska z EU formou dotací z evropských fondů. Bez dotací se ale dá žít, takže horší jsou další plány:

Zadruhé země EU by se měly podílet na oslabování pozice Maďarska na mezinárodních trzích. To sice není příliš konkretizováno, ale na základě znalosti praktik, které v rámci EU už známe, můžeme spekulovat, že by to mohlo mít kupříkladu formu zastavení dovozu z Maďarska třeba tak, že maďarské potraviny, silný maďarský vývozní artikl, jsou nekvalitní či závadné. Pokud bychom spekulovali ještě dál, velmi jednoduše proveditelnou metodou spadající do této kategorie je také příkaz od ECB jednotlivým národním bankám, že nesmí nakupovat maďarské státní dluhopisy.

Zatřetí už i před zveřejněním dokumentu se vědělo, že se uvažuje o odebrání hlasovacích práv v EU Maďarsku.

V dokumentu se přímo uvádí, že takové kroky by měly způsobit, že: „finanční trhy a evropské a zahraniční firmy by tak mohly ztratit zájem o investice v Maďarsku“. Současně s tím by podle dokumentu měl začít oslabovat maďarský forint a měly by začít růst výnosy maďarských státních dluhopisů, což by Maďarsku prodražilo financování jeho veřejného dluhu. Není třeba dodávat, že ECB by v tomto případě Maďarskou nepomohla výkupy jeho státních dluhopisů, jako jimi pomáhá například Itálii. Kam růst výnosů státních dluhopisů může vést, jsme viděli v Řecku, které zbankrotovalo.

Bez ohledu na to, co si kdo myslí o maďarském postoji vůči Ukrajině, tento plán již vykazuje znaky politického procesu. Tyto formy ekonomického zakleknutí jsou bezprecedentní u spolupracujících zemí, odpovídají sankcím vůči zemím, s nimiž jsme ve válečném či předválečném stavu. Plán ani nemusel být uskutečněn, aby finanční trh již začal reagoval: Forint v reakci na něj oslabil a výnosy maďarských státních dluhopisů mírně vzrostly. Nejedná se však o nic velkého, zřejmě i proto, že hlavní evropská média tuto záležitost vůbec nepokrývají.

Mluvčí Evropské rady uvedl, že se k uniklým dokumentům nebude vyjadřovat. Naopak maďarský ministr pro Evropu János Bóka uvedl, že Maďarsko se tlaku nepodřídí. A Viktor Orbán se už nerozpakuje mluvit o vydírání. To vypadá jako slušné zabetonování pozic a odboj.

Těžko soudit, jak tato konkrétní kauza dopadne, pro nás coby účastníky evropského ekonomického prostoru je však podstatné toto: Plán EU není vůbec prozíravý. Kdyby totiž byl uskutečněn, znamenalo by to pro Maďarsko obrovský ekonomický tlak. Přesně takový tlak, kterého se obávají

všechny země, které kdy koketovaly s myšlenkou vystoupení z EU, a kvůli kterému tuto myšlenku (s výjimkou Británie) také zavrhl. Pokud by se Maďarsko coby člen EU dostalo pod stejný ekonomický tlak, pod jaký by se dostalo „za trest“ po vystoupení z EU, už by tímto vystoupením nemělo co ztratit. A naopak setrváním v EU už by nemělo co získat. Pro řadu zemí by to tak mohl být impuls k začátku drolení EU.

„Vtipné“ na tom je, že ekonomicky chce maličké Maďarsko ničit zóna, která sama má obrovské ekonomické problémy. Tyto problémy EU můžeme dokumentovat velmi výmluvně: Globální trh s automobily vykáže letos dvouprocentní růst a vrátí se téměř na úroveň před pandemií covidu-19. Ale německý automobilový trh klesne a zůstane o 25 procent menší, než byl před pandemií! Vyplývá to z výhledu, který zveřejnil německý svaz automobilového průmyslu VDA. Nejde tedy o žádný souboj titánů, ale spíš o zápas uvádající ekonomiky se svou vlastní součástí. Takže vlastně střelba do vlastní nohy.

AUTOR: Markéta Šichtařová

ZDROJ: Blog iDnes